

12. 9. 2023

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozvod mezinárodního manželství

Rozvod manželství je obvykle komplexní a emotivně náročný proces, a to zejména v případech mezinárodních rozvodů – tedy například kdy jsou jeden či oba manželé různé národnosti. V dnešní globalizované době je tato situace navíc stále běžnější. Možnosti a postup v řízení o mezinárodním rozvodu vyžadují individuální právní posouzení, které zohlední všechny aspekty daného případu.

V případě rozvodů mezinárodních manželství je potřeba primárně řešit dvě otázky:

- Před jakým soudem může rozvod proběhnout? Může to být český soud?
- Jakým právem se rozvod bude řídit? Českým či jiným právem?

V závislosti na odpovědi na tyto otázky pak může například nastat situace, kdy bude rozhodovat český soud, ale podle práva cizího státu.

Kdy bude příslušný český soud?

V případě rozvodu mezinárodního manželství existují dvě základní situace pro určení příslušnosti českého soudu:

1) Manželé jsou občany některého ze států Evropské unie nebo zde mají trvalý pobyt

V rámci EU stanoví soudní příslušnost nařízení Brusel II ter^[1], které vstoupilo v účinnost v srpnu 2022. Stručně řečeno, příslušný soud pro mezinárodní rozvod je soud země, kde:

- a. mají manželé obvyklý pobyt, nebo kde měli poslední obvyklý pobyt, pokud zde jeden z nich stále bydlí,
- b. má odpůrce, tj. manžel, který nepodal žádost o rozvod, obvyklý pobyt,
- c. má alespoň jeden z manželů obvyklý pobyt, pokud byl podán společný návrh,
- d. má navrhovatel obvyklý pobyt, pokud zde bydlí nejméně rok před podáním návrhu na rozvod, resp. 6 měsíců, pokud je zároveň občanem daného státu.

Zároveň platí logický princip, na jehož základě je **příslušný ten soud, jehož státními občany jsou oba manželé.**

Výše uvedená pravidla lze aplikovat tak, že pokud se chce rozvést například český manžel se španělskou manželkou, kteří dlouhodobě společně žili v Itálii, avšak manžel se nyní odstěhoval do Anglie, bude příslušný italský soud. Pokud by však manželé byli oba českými občany, byl by český soud příslušný i přesto, že oba manželé dlouhodobě pobývají či pobývali v Itálii.

2) Jeden z manželů je cizinec, který nežije v EU

Pokud jeden nebo oba manželé nejsou občany EU a nežijí v EU, situace se stává komplexnější vzhledem k různým právním úpravám v jednotlivých zemích.

Například česká legislativa stanoví, že české soudy jsou příslušné v případě, kdy:

- a. je jeden z manželů státním občanem České republiky
- b. má odpůrce v České republice obvyklý pobyt.

Zároveň platí, že český soud může rozvést manželství dvou cizinců, i pokud zde odpůrce nemá obvyklý pobyt například tehdy, pokud zde má obvyklý pobyt navrhovatel a druhý manžel se připojil k návrhu.

Zde upozorňujeme, že před národní úpravou mají přednost mezinárodní smlouvy mezi jednotlivými státy. Jako příklad uvádíme smlouvu mezi Českou republikou a Ruskou federací[2], která stanoví, že za předpokladu, že jeden z manželů má ruské občanství a pobývá v Rusku, a druhý má české občanství a pobývá v České republice, **budou příslušné soudy obou zemí.**

Jaké právo je rozhodné v případě rozvodu?

Další důležitou otázkou, kterou si musí manželé cizinci před podáním návrhu na rozvod položit, je, podle jakého práva se mají řídit při přípravě rozvodové dokumentace a na advokáty které země se mají obrátit. To je klíčové nejen pro průběh rozvodového řízení, ale také pro úpravu majetkových vztahů manželů nebo pro úpravu poměrů k nezletilým dětem, která se může v jednotlivých zemích lišit.

Česká republika není signatářem nařízení EU z roku 2010 o posílené spolupráci v oblasti rozvodu, tzv. Řím III[3]. Proto určení rozhodného práva zakotvuje zákon o mezinárodním právu soukromém[4], který zavádí následující pravidla:

- a. Rozvod manželství se řídí právním řádem státu, kterým se řídí osobní poměry manželů v době zahájení řízení.
- b. Osobní poměry manželů se řídí právním řádem státu, jehož jsou oba občany.
- c. Jsou-li manželé občany různých států, řídí se osobní poměry právním řádem státu, v němž mají oba manželé obvyklý pobyt, jinak českým právním řádem.

Avšak i před touto úpravou mají přednost mezinárodní smlouvy. Konkrétně, výše zmíněná smlouva mezi Českou republikou a Ruskem stanoví, že pokud je jeden z manželů občanem Ruska a druhý České republiky, použije se právní řád smluvní strany, u jejíhož orgánu řízení o rozvodu probíhá. Tento princip pomáhá zajistit konzistenci celého soudního procesu tím, že vylučuje aplikaci právního řádu země, v níž se rozvodové řízení nekoná.

Jak postupovat, když manžel - cizinec není dohledatelný?

Může se stát, že si jeden z manželů přeje podat návrh na rozvod manželství, ale neví, kde se druhý manžel nachází, a není v jeho možnostech to zjistit. I v takovém případě je možné rozvod uskutečnit.

Soud manželé, o kterém není známo, kde pobývá, jmenuje opatrovníka, obvykle advokátní kancelář, která jej bude v řízení zastupovat. Opatrovník může v řízení navrhnout za druhého manžela důkazy, podávat odvolání i další opravné prostředky. Jelikož se však obvykle ani opatrovníkovi nepodaří zjistit, kde se druhý manžel nachází, řízení je poměrně rychlé a věc se nedostává před odvolací soud.

Řešíte rozvod s manželem, který je cizinec? Neváhejte nás kontaktovat, rádi Vás celým procesem provedeme a zajistíme pro Vás nejlepší možný výsledek.

Nikola Prachařová

Advokátní koncipient / Associate

Stuchlíkova & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Spálená 97/29
110 00 Praha 1 - Nové Město

Tel.: +420 222 767 393
e-mail: info@stuchlikova.com

[1] Nařízení Rady (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí

[2] Vyhláška č. [95/1983](#) Sb., o Smlouvě mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních

[3] Nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky

[4] Zákon č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)